

Література:

1. Осовська Г.В. Основи менеджменту: навчальний посібник, для студентів вищих навчальних закладів. К.: «Кондор», 2003. URL: <https://library.if.ua/book/3/325.html>
2. Савицька О.М. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/57.pdf (дата звернення: 05.02.2024).
3. Гречко А.В., Гречухін А.С. Оцінка ефективності виробничої діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2016/44.pdf (дата звернення: 05.02.2024).
4. Ніколаєнко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 6. С. 180-191.
5. Левченко Ю.Г., Шекмар Н.А. Методичні підходи до визначення ефективності господарської діяльності підприємства. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2011. Вип. 32. С. 130-136. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream> (дата звернення: 05.02.2024).

ЄВРОПЕЙСЬКЕ І ВІТЧИЗНЯНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ У ЖИТЛОВОМУ БУДІВНИЦТВІ І ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДІВЕЛЬ

Козик В.В., кандидат економічних наук, професор,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
Марко О.Й., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

Сформульований у Європейському Союзі і актуальний для усієї планети Земля принцип «Енергоефективність передусім» є відповіддю на надактуальний виклик запобігання кліматичним змінам та постає основою світової концепції пріоритетності заходів з енергоефективності при задоволенні енергетичних потреб.

Значним споживачем енергії є будівельна галузь, а особливо житлове будівництво та утримання житлового фонду, де використовується близько 40 % глобальної енергії та припадає біля третини світових викидів парникових газів. Незважаючи на значні зусилля світової спільноти, проблема енергоефективності житлового фонду залишається актуальною. Зокрема, в країнах ЄС, де 1/3 обсягу

енергоспоживання витрачається на житловий спектр, ця проблема контролюється ще з 90-х років минулого століття, а лише до 2050 року всі будівлі (як новобудови, так і старі будинки) повинні бути доведені до стандарту майже нульового споживання енергії (будівлі нульової енергії з нормою для споживання і охолодження нуль кВт·год/м²) [1].

Проведеною в Україні станом на 1 січня 2021 року сертифікацією близько 6 тис. житлових будівель встановлено, що 44% з них мають найнижчий клас ефективності G і лише 1,4 % – клас A з найнижчим рівнем споживання енергії. виправити ситуацію повинно було виконання затвердженої українським урядом 29 січня 2021 р. Концепції реалізації державної політики в сфері забезпечення енергоефективності будівель і Національного плану кількості таких будівель, що передбачали перехід протягом 2025-2030 років до дотримання стандартів нульового рівня споживання енергії щодо об'єктів будівництва та реконструкції.

Суттєві корективи у виконання планів вносить війна на території України з фактично повним знищенням житлового фонду на значній її частині, що вимагатиме його відбудови та зниженням темпів виконання робіт з енергозбереження існуючого житлового фонду. Разом з тим, нове житлове будівництво та відновлення житлового фонду ведеться з дотриманням вітчизняних будівельних норм, приведених до вимог європейських стандартів енергоефективності (табл.).

Таблиця

Класифікація будівель для оцінки енергоефективності

Будівлі	Рік будівництва		Витрати енергоресурсів для опалення і охолодження, кВт·год /м ²
	Європа	Україна	
Старі будівлі	до 1970	до 2007	300
Нові будівлі	1970-2002	до 2016	150
Будівлі низького споживання енергії	з 2002	-	60
Пасивні будівлі	з 2019	-	15
Будівлі нульової енергії	-	-	0
Будівлі плюс енергія	-	-	-

Джерело: складено авторами за [2]

Енергоефективним вважається будинок з низьким споживанням енергії на опалення при забезпеченому комфортному для проживання людей мікрокліматі. Показником рівня енергоефективності є загальна втрата енергії в кВт·год /м² в рік.

Наведена в таблиці класифікація будівель відображає рік початку дії вимоги європейського та вітчизняного законодавства стосовно енергоефективності. Так, старими у європейських країнах вважаються будинки, збудовані до 1970 р., а в Україні – до 2007 року. В ЄС ще з 2002 р. введені стандарти з енергоспоживання споруджуваних житлових будинків не більше 60 кВт·год /м² в рік, а на практиці енергоефективним вважають будинок з енерговитратами 40-45 кВт·год /м² в рік [3]. Прийняте там законодавство не дозволяє більше спорудження таких будинків. З 2019 р. зводять «пасивні» будинки, витрати в яких складають 10-15 кВт·год /м² в рік. Будинки класу «будівлі плюс енергія» («активні будинки») здатні виробляти більшу кількість енергії, ніж потрібно для їх експлуатації.

В перспективі планується будівництво житлових районів, де вироблятиметься більше енергії, ніж споживається (Південний Уельс). Нові будинки будуть сконструйовані за принципом паливного домобудівництва із застосуванням поновлюваних джерел енергії та енергоефективного обладнання.

У Європейському Союзі комплексний підхід до енергоефективності у житловому будівництві регламентує Директива 2002/91/ЄС (EPBD, 2003) «Про енергетичне функціонування будівель», основними методологічними чинниками якої є: загальні методології розрахунків; мінімальні вимоги у новому будівництві; мінімальність при реконструкції; енергетична сертифікація будівель; регулярна інспекція.

Важливими документами щодо забезпечення енергоефективності в країнах ЄС стали: Директива 2006/32/ЄС «Про ефективність кінцевого використання енергії та енергетичні послуги» (з 25.10.2012 ЕЕД 2012/27/ЄС «Про енергоефективність»); Директива 2010/30/ЄС «Про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання енергії та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами»; Директива 2010/31/ЄС «Про енергетичні характеристики будівель» (нова редакція); Директива 2012/27/ЄС «Про енергоефективність, внесення змін до Директив 2009/125/ЄС і 2010/30/ЄС та про скасування директив 2004/8/ЄС і 2006/32/ЄС».

В Україні вимоги до енергоефективності на нормативному рівні у новому будівництві та реконструкції існуючих будівель житлового і громадського призначення почали втілюватись з 2007 р. на основі ДБН В.2.6-31-2006 «Теплова ізоляція будівель».

Важливою базою щодо енергоефективності у житловому будівництві стали: ДСТУ БА.2.2-8:2010, де введений окремий розділ «Енергоефективність» у складі проектної документації; ДСТУ Б EN ISO 13790:2011, де пропонується перехід на новий рівень оцінки енергоефективності будівлі і передбачено поряд з опаленням враховувати й охолодження; ДБН В.2.6.-31-2016 «Теплова ізоляція будівель»; ДСТУ БА.2.2-12:2015 «Енергетична ефективність будівель. Метод розрахунку енергоспоживання при опаленні, охолодженні, вентиляції, освітленні та гарячому водопостачанні», що дозволяє оцінити річний цикл експлуатації будівлі та його сумарні енерговитрати; ДСТУ-НБА-13:2015 «Енергетична ефективність будівель. Настанова з проведення енергетичної оцінки будівель»; Закон України від 22.06.2017 р. «Про енергетичну ефективність будівель».

Аналізування вітчизняного законодавства засвідчує його відповідність у переважній більшості вимогам європейських норм щодо енергоефективності у житловому будівництві та експлуатації будівель, а окремі положення перебувають на етапі технічної підготовки, обговорення і затвердження.

Література:

1. Назар Бренч. «Зелені» будинки: Як підвищити енергоефективність споруд в Україні. URL: <http://www.mind.ua/openmind/20213368/-zeleni-budinki-jak-pidvishehiti-energoefektivnist-sporud-v-ukraini> (дата звернення: 05.03.2024).
2. Енергоефективність будівель в Україні. URL: <http://www.dergbud.org.ua/enerhafektyvnist-budivelua.html> (дата звернення: 05.03.2024).
3. Що таке енергоефективний будинок. URL: <http://www.kamin-hot.com.ua/ua/scho-take-energoefektivnij-budinok> (дата звернення: 05.03.2024).